

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM

Kiruna Kommun

**Antagen av kommunfullmäktige 2000-06-13, § 122
Reviderad av kommunfullmäktige 2009-04-06, § 51**

1. INLEDNING

1.1 Nationell nivå

Alkohol- och drogsituationen i Sverige står under ständig förändring beroende på händelser i omvärlden och utvecklingen kännetecknas under senare år av en förändrad attityd till alkohol på både nationell och lokal nivå - vi dricker mer under vardagar samtidigt som helgdrickandet med berusning kvarstår. Undersökningarna visar att tillgången till droger ökar och att det idag är lättare än någonsin att få tag på dessa. Utvecklingen innebär sammantaget en ökad risk för alkohol- och drogrelaterade sjukdomar och ett ökat hot mot folkhälsan.

1.2 Kommunal nivå

På kommunal nivå är det av stor vikt att möta denna utveckling och att arbeta förebyggande med tidiga insatser. Ett lokalt kvalitativt förebyggande arbete bör omfatta hela befolkningen och inte enbart enskilda grupper. En prioriterad målgrupp är ungdomar eftersom en tidig alkohol- och drogdebut innebär en ökad risk att utveckla ett beroende. Attityder hos föräldrar har stor betydelse för ungdomars inställning till alkohol och droger varför det är av stor vikt att det förebyggande arbetet inriktas även mot denna grupp.

2. SYFTE

Syftet är att skjuta upp alkoholdebuten, minska den totala alkoholkonsumtionen samt förhindra allt bruk av droger.

3. HISTORISK TILLBAKABLICK

En tillbakablick på de senaste tio åren visar att drickandet i landet ökat stadigt från mitten på 1990-talet. I början på 2000-talet ökade resandeförseln av alkohol vilket gav effekter på den totala konsumtionen, även smugglad alkohol ökade vid samma tid medan framställandet av hembränd sprit minskade. Alkoholkonsumtionen är under tioårsperioden mycket ojämnt fördelad, den tiondel som dricker mest svarar för cirka hälften av den totala alkoholkonsumtionen.

Skillnader i mäns och kvinnors drickande har alltid funnits men varierar i åldrar och över tid. Män dricker fortfarande mer än kvinnor, men tendensen är att kvinnors totala konsumtion ökar kraftigt och är som högst i 20-21 års ålder. För männen är konsumtionen högst i 24-25 års ålder.

Den totala ökningen av alkohol har gjort att den alkoholrelaterade dödligheten stigit och den vanligaste diagnosen är kronisk leversjukdom. Även antalet fall med alkoholförgiftning har ökat under de senaste fem åren och här är ökningen störst bland kvinnor i 15-19 årsåldern.

4. AKTUELL SITUATION

Situationen inom alkohol- och drogområdet i Kiruna kommun redovisas i statistik från polisen, systembolaget samt ett antal enkätundersökningar genomförda av landstinget och kommunen under åren 2004-2007.

När det gäller alkoholkonsumtionen i kommunen visar det sig att ungdomar i åldersgruppen 13-17 år, som några gånger i månaden "dricker så de känner sig berusade", är fler i Kiruna jämfört med övriga Norrbotten och riket.

En genomgång av polisens statistik visar att antalet omhändertagna berusade personer under det senaste året stigit något. En förklaring kan vara att polisen förändrat sitt arbetssätt genom att de sänkt toleransnivån för omhändertagande. Ingen uppföljning har hittills gjorts som visar på resultat av det förändrade arbetssättet. Avseende ålder på de omhändertagna finns ingen statistik på detta.

Systembolagets försäljningssiffror visar att Kiruna är en av de kommuner i Norrbotten som ökat sin försäljning mest under de senaste åren. Langning till ungdomar ses idag som ett stort problem särskilt inför helger som betygsvakor, valborgs- och luciafirande.

När det gäller narkotika tyder resultatet från kommunens enkätundersökningar på att unga som provat narkotika ökar från år till år samtidigt som polisen presenterar ett ökat antal narkotikabrott. En förklaring till detta kan vara att fler unga personer använder narkotika samt att polisen under senare år utbildat fler poliser i att upptäcka och se symptom hos narkotikapåverkade personer.

5. KOMMUNALA ÖVERGRIPANDE MÅL

- Att arbeta för att förstärka samverkan mellan kommun, polis, landsting och andra aktörer.
- Att skjuta upp alkoholdebuten
- Att tidigt upptäcka och fånga upp ungdomar som har en riskabel alkoholkonsumtion.
- Att utveckla fler alkoholfria miljöer för ungdomar
- Att bekämpa den illegala alkoholhanteringen
- Att engagera fler i arbetet mot droger
- Att få fler att säga nej till droger
- Att öka kunskapen hos människor om drogernas medicinska och sociala konsekvenser
- Att förhindra att fler börjar använda droger
- Att fler missbrukare får hjälp att leva fritt från droger och kriminalitet

6. ANSVAR OCH RUTINER FÖR UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

I Kiruna kommun ska styrelser och nämnder ta initiativ till att det alkohol- och drogpolitiska programmet blir känt samt ansvara för att programmets intentioner fullföljs.

En förutsättning för att programmet skall förverkligas att nämnderna ansvarar för att handlingsplaner med tydliga rutiner för ansvar, uppföljning och utvärdering utformas.

Redovisning sker i respektive nämnd en gång per år och rapporteras därefter till kommunstyrelsen i samband med årsredovisningen.